

PN E 013

BOKENS och SKRIVKONSTENS HISTORIA

Arbetsuppgifter

Åke Lundström 1969

Hjälpmedel: Wessén, Våra ord; Uppslagsverk

- 1 Ordet **volym** används i nutida svenska i två betydelser. Vilka är de och vilken är ordets ursprungliga form och betydelse? Med vilket latinskt verb hänger ordet samman? Andra lånord från detta verb?
- 2 Vad är ursprunget till vårt ord **papper**? (**Papp** har ett helt annat ursprung, vilket?) Tag reda på hur antikens folk framställde sitt viktigaste skrivmaterial! Vad görs vårt papper av? När och varifrån lärde sig Europas folk den framställningsmetoden?
- 3 Orden **karta** och **kort** går tillbaka på samma grekiska ord (jfr kartotek = kortregister). Vilket var detta och vad betydde det?
- 4 **Protokoll** hade ursprungligen en ganska speciell betydelse som avviker från den moderna. Tag reda på något om detta!
- 5 I **bibliotek** har bevarats den ursprungliga betydelsen hos ordet **bibel**. Vilket språk har skänkt oss ordet? Förklara den aktuella betydelsen hos ordet! Fanns det offentliga bibliotek i antiken? Vad betyder de i våra dagar skapade beteckningarna **diskotek** och **artotek**?
- 6 Ordet **pärm** är en stark förkortning av benämningen på antikens andra viktiga skrivmaterial. Tag reda på så mycket du kan om detta!
- 7 Ordet **kod** har avlägsnat sig betydligt från den etymologiska betydelsen. Vilket är ordets ursprung? När kom böcker av vår typ i bruk? Vad innebär det att **kodifiera** en bestämmelse? En berömd raritet i Uppsala universitetsbibliotek är **Codex argenteus**. Vad innehåller den för text? Hur har den hamnat i Uppsala?
- 8 Ordet **stil** används i svenska i flera betydelser. Vilka? Tag reda på ordets ursprungliga form och betydelse! Tänk ut en möjlig förklaring till de aktuella betydelserna!
- 9 **Griffel** går ytterst tillbaka på ett grekskt verb. Vilket? Analysera andra lånord från samma verb! Vad betyder ursprungligen **penna**?
- 10 Tag reda på innebörden av termerna **paleografi** och **epigrafik**! Vilka är de etymologiska betydelserna hos orden **epigram** och **paragraf**?
- 11 **Rubrik** och **miniatyr** hade ursprungligen att göra med bokframställning under medeltiden. Tag reda på vad orden ursprungligen innebar!
- 12 Antikens och medeltidens skrivare använde ofta förkortningar. Metoderna att förkorta ord är antika, även om en del förkortningar blivit vanliga först i modern tid. Översätt!
p. = pagina   pp. = paginae   48 sqq = et sequentes   ibid. = ibidem
q.v. = quod vide   scil(icet)   viz. = videlicet (med en medeltida ligatur; jfr & = et)
i(d) e(st)   NB = note bene